

GÖRME ENGELLİLER

Görme fonksiyonunu tamamen ya da kısmen yitirmiş çocuk, görme güçlüğü yaşamaktadır. Görme engelli kişi görme yetersizliğinden çok ağır derecede etkilenen görsel duyu ile alması gereken uyarıcılardan yoksun kalan kişidir.

Özel eğitim hizmetleri yönetmeliğinde görme engelliğinin tanımı şöyledir: Görme engelli, bütün düzeltmelere rağmen iki gözle görmesi 1/10 dan aşağı olan, eğitim öğretim çalışmalarında görme gücünden yararlanması mümkün olmayandır şeklinde tanımlanmaktadır. Az gören; bütün düzeltmelere rağmen iki gözle görmesi 1/10 ile 3/10 arasında olan ve özel bir takım araç ve yöntemler kullanmadan eğitim öğretim çalışmalarında görme gücünden yararlanması mümkün olmayanlardır şeklinde tanımlanmaktadır.

GÖRME ENGELİNİN NEDENLERİ

Körlüğün ve diğer görme yetersizliklerin temel nedenleri arasında ateşli hastalıklar, kazalar, yaralanmalar, zehirlenmeler, tümörler, genel hastalıklar ve doğum öncesi nedenlerden birisi olan kalıtım sayılabilir. Körlüğün öncelikli ve yaygın nedenleri arasında kalıtsal nedenler gelmektedir. Katarakt, görme siniri atrofisi, albinizm körlüğe yol açan nedenler arasında önemli olanları olup değişik yaşlarda ortaya çıkmaktadır. Hastalıklar ve kazalar da körlük nedenleri arasındadır. Şimdiye değin söylenilen hastalık ve durumlar dışında başka hastalık ve etmenler sonucunda göz küresi, saydam tabaka (kornea), mercek, göz sıvısı, retina ve görme siniri etkilenecek olursa, önemli görme yetersizlikleri ya da körlük ortaya çıkabilir. Bu hastalıklar arasında yaygın olanları şeker, frengi ve glokom sayılabilir.

Bazı çevresel etmenler körlüğün ve görme yetersizliğinden etkilenenlerin sayısının artmasında etkili olmaktadır. Bazen hekim premature bebeği yaşatmak için, oksijeni arttırırken çocuğun retrolental fibrosia riskini de arttırabilir.

Diğer bir durum da rubella-alman kızamığıdır. Anne hamileliğinin ilk aylarında rubelladan etkilendiğinde, çocukta görme yetersizliği ile birlikte işitme yetersizliği, zihinsel yetersizlikler ve diğer yetersizlikler birlikte ortaya çıkabilir.

Görme engelinin nedenlerini doğum öncesi, doğum anı ve doğum sonrası olarak üç ana başlık altında toplayabiliriz.

Doğum öncesi sebepler;

Doğum öncesi dönemde çocuğun görme özürü olmasında, annenin hamilelik döneminde geçirdiği çeşitli hastalıklar, irsiyetle intikal eden hastalıklar ve kazalar başta gelen sebeplerdir. Göz küresinin küçüklüğü (mikroftalmi), göz küresinin yokluğu (anoftalmi), konjenital glokom, retina glomu, korneaya, retinaya, optik sinire, lense ait (katarakt) sebepler ve metabolik bozukluklar gibi. İrsiyet yolu ile geçen hastalıklar görme engelli olmaya sebep olabilmektedir.

Hamilelik döneminde annenin geçirdiği kızamıkçık, toksoplazmosis, ateşli ve bulaşıcı virüslü hastalıklar beslenme bozuklukları çocukların görme özürü olmasına sebep olabilmektedir. Annenin hamilelik döneminde geçirdiği düşme, çarpma vb. ev kazaları, trafik ve iş kazaları gibi kazalar çocuğun görme sinirlerini veya görme duyusunu etkilemesi körlüğe sebep olabilmektedir.

Doğum sırasındaki sebepler;

Doğum anı travmaları çocuğun görme özürü olmasında başta gelen sebeplerdendir. Annede havsala darlığı doğumun güç ve geç olması, normal doğumun mümkün olmaması durumunda forsepsin yanlış kullanılması çocuğun görme özürü olmasına sebep olabilir.

Geç ve güç doğumlarda kordonun bebeğin gırtlığına sarılması veya başka sebepler sonucu bebeğin nefessiz kalması ve bu sürenin üç dakikayı aşması sonucu beyin etkilenir. Eğer etkilenen bölge görme merkezi bölgesi ise çocuğun görme engelli olmasına sebep olabilir.

Doğum sonrası sebepler;

Doğum öncesinde görme özürü olmaya sebep olan kalıtımla geçen bazı hastalıklar ilk çocukluk çağından bir süre sonra gelişerek çocuğun engelli olmasına sebep olabilmektedir. Doğum sonrasında genellikle dört yaşın altında olan çocuklarda görülen hastalığı "A" vitamini eksikliği ve kötü beslenmeden kaynaklanmakta olup görme engelli olmayı büyük ölçüde etkilemektedir. Ayrıca frengi, tokoplazmosis, kızamıkçık, menenjit gibi iltihabi hastalıklarda görme özürü olmaya sebep olmaktadır.

İlk çocukluk döneminde daha çok keskin ve sivri uçlu oyuncaklar, mantar tabanca, tüfek ve diğer patlayıcı eşyalarla oynarken, yanma, zehirlenme, elektrik çarpması, düşme, gibi ev ve oyun kazaları ile trafik kazaları sonucu görme özürü olabilirler.

GÖRME ENGELLİ OLAN ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ

Eğitsel açıdan kör, eğitimde dokunsal ve işitsel materyallere ihtiyaç duyan kişidir. Bu tanım ilk olarak okumayı akla getirmektedir. Eğitsel açıdan kör olarak tanımlanan birey, okuma için kabartma alfabe ya da konuşan kitaplara ihtiyaç duyar. Görme duyusunu öğrenme amacıyla kullanamaz. Eğitsel açıdan az gören, görme duyusunu öğrenme amacıyla kullanabilen kişidir. Az gören bireyler görme potansiyellerini en üst düzeyde kullanabilmek için gözlük, büyüteç gibi araç gereçlere, büyük puntolu yazı, aydınlatma, zıtlık gibi materyal ve çevre düzenlemelerine gerek duyarlar.

& İnsanların dış dünyadan aldıkları bilgilerin %85' ini görme kanalıyla aldığı tahmin edilmektedir. Ancak bu, görme yetersizliği olan çocukların görenlerden %85 daha az bilgi alacağı anlamın gelmez. Görme engelli çocukların diğer duyu organlarını da bilgi edinme amacıyla kullanacağı anlamına gelir.

& Küçük çocuklar görme duyusu ile dünyayı bütünleşmiş bir biçimde algılar. Görme duyusu çocuğa yakın çevresi dışındaki nesnelere ve kişiler hakkında da bilgi sağlar. Görme olmadığında birey dünyayı öğrenmek için kendi incelemelerine ve başka insanların anlatımlarına güvenmek zorunda kalır. Çevredeki bir çok nesne küçük çocuğun dokunarak ve işitme yoluyla inceleyebilmesi için çok büyük ya da çok küçük ve çok soyuttur. Sözel tanımlar ise tanıyı yapanın bakış açısına bağlıdır ve eksiktir. Bu nedenle görme engelli çocuklar çevredeki olayları ve nesnelere bütünüyle anlayamazlar.

& Kavramsal gelişimleri, normal çocuklara oranla daha geridir. Özellikle soyut kavramlarda başarı düşüktür. Bunun nedeni ise uygun öğrenme yaşantılarının olmayışıdır.

& Görme problemi olan çocuklar aynı noktaya uzun süre bakma, ilgisini çekebilecek bir eşyayı fark edememe, nesneyi gözleriyle takip edememe, renkleri ayırt edememe, sık sık eşyalara çarpma, sık sık düşme ya da sağa sola amaçsız uzanma gibi sorunlarla karşılaşabilirler.

& Görme engelli çocukların en fazla sıkıntı çektikleri konu alan kavramıdır. Çünkü diğer duyarını kullanarak öğrenme çabası göstermekte alana ilişkin bilgilerde diğer duyarını sınırlı kalmaktadır.

& Tutma, bırakma, yemek yeme, giyinme benzeri bir çok motor beceri yetişkinlerin gözlenip taklit edinmesi sonucu öğrenilir. Görme yetersizliğinden etkilenen çocuklar yetişkinleri gözleyip, taklit etmede güçlük yaşamaktadırlar.

& Görme engelli çocuklarda engelinden dolayı göz-el koordinasyonu yoktur. Eğitimlerinde ağırlıklı olarak kulak el işbirliğini geliştirmeye çalışmalıdır.

& Bilişsel gelişim duyarının kullanılmasını gerektirir. Çünkü zihinde bulunan her şey önce duyar aracılığıyla algılanır. Bir çocuğun dokundukları, işittikleri, gördükleri, tattıkları ve kokladıkları çevreye karşılık gelen bir model olarak içselleştirip depolar. Görme engelli çocukların görme duyusu yoksunluğu çoğu bilgilerden yoksun kalmalarına neden olur. Bunun için onların dokunma duyusunun kullanımı daha aktiftir.

& Görme engelli çocukların kavram, soyutlama ve sınıflama gelişimi yaşantılarından hep geride kalmaktadır.

& Görme engelli çocuk göz teması kuramaz, mimik ve jestlerle kendini ifade edemez. Yetişkinlerin dikkatini çekmek için stratejilere sahip değildir. Bu nedenle öfke nöbetleri geçirebilir huysuz olabilir. Bu yola çevrenin dikkatini çekebildiğini keşfettiğinde sözlü iletişim yerine ağlama ve mızıklamayı seçebilir.

& Dil öğrenilen bir özelliktir. İşitsel alması nedeniyle görme güçlüğü olanların dil

gelişimlerine olumsuz etkisi yok denecek kadar azdır.

& Konuşmaya yeni başlayan görme engelli çocukların konuşmalarında ekolali (sözcüklerin anlamsız şekilde tekrarı) denen bir özellik gözlenir. Bunun nedeni çocuğu iletişim anlamı taşımayan dil yaşantılarına maruz kalmasıdır. Ortada işitsel girdi var ancak anlamlı işitsel girdi olmadığı için anlamsız sözcük tekrarları yapmaktadırlar.

& Sosyal faaliyetlere ilgilidirler.

& Bağımsız hareket edebilme becerileri sınırlıdır.

KAYNAK : <https://www.onceokuloncesi.com/engel-turleri-ve-hastaliklar/gorme-engeli-nedir-nedenleri-gorme-engelli-cocuklarin-ozellikleri-18666.html>